

Asia: VN/30511/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö vientivetoista työmarkkinamallia ja sovittelujärjestelmän kehittämistä koskevista hallitusohjelmakirjauksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Näkemyksenne Suomen työmarkkinamallin kehittämisestä.

Suomen Merimies-Unioni SMU ry yhtyy kaikilta osin SAK:n lausumaan ja toistaa SAK:n lausunnon asiassa.

2. Näkemyksenne hallitusohjelmakirjauksesta, jonka mukaan: ”Laissa työriitojen sovittelusta säädetään, että palkantarkastusten yleistä linjaa ei voida ylittää valtakunnansovittelijan toimistosta tai sovittelulautakunnan toimesta annettavalla sovintoehdotuksella”.

Suomen Merimies-Unioni SMU ry yhtyy kaikilta osin SAK:n lausumaan asiassa. Sopimusautonomiaan kuuluu vahvasti se, että työmarkkinaosapuolet itse määrittävät alan palkkatason.

2 a). Millä tavoin vientivetoisessa mallissa voitaisiin kohdentaa palkankorotuksia sellaisille aloille tai sellaisiin tehtäviin, joissa on palkkauksen kehittämistarpeita?

Suomen Merimies Unioni SMU ry katsoo, että aloille, joissa on kehittämistarpeita palkkauksessa, on korotukset toteutettava esimerkiksi euromääräisinä / prosenttiperusteisina. Muilta osin yhdyimme SAK:n lausumaan.

3. Millaisessa menettelyssä työmarkkinaosapuolten yhteistä hyväksyntää nauttiva työmarkkinamalli olisi mahdollista valmistella?

Suomen Merimies-Unioni SMU ry katsoo, että osapuolten tulee olla tasavertaisia, nyt esitetty malli ei tarkoita tätä. Työnantajapuolen on helpompaa hakea työmarkkinaratkaisu sovittelijan kautta nyt uudella esitetyllä mallilla.

4. Onko työriitojen sovittelusta annettuun lakiin perustuvaa vapaaehtoista sovittelua tarpeellista kehittää? Voidaanko lakisääteisen sovittelujärjestelmän rinnalla kehittää liittojen keskinäistä sovittelujärjestelmää esimerkiksi työehtosopimusten rajariitojen ratkaisemiseksi (keskusjärjestöjen välinen/sisäinen konsiliaatio, vrt. vastaava menettely Ruotsissa)?

Suomen Merimies-Unioni SMU ry katsoo, että 1.3.2023 voimaan tulleen lain muutoksen tulee olla kokeiltu ennen kuin aletaan muuttamaan uudelleen lakia. Vielä ei ole kokemuksia, miten uusi lain kohtaa toimii työmarkkinakentällä. Kehitettävää on varmasti myös olemassa tulevaisuudessa.

5. Näkemyksenne työriitojen sovitteluinstituutioon kuuluvien toimijoiden (valtakunnansovittelija, sivutoimiset sovittelijat, sovittelulautakunta) merkityksestä ja roolista neuvotteluratkaisuun pääsemisessä ja työrauhan ylläpitämisessä. Kuinka lakisääteinen vientimalli vaikuttaisi sovitteluinstituution rooliin työmarkkinoiden toimivuuden edistämisessä ja työriitojen sovittelussa?

Suomen Merimies-Unioni SMU ry katsoo, että lakisääteinen malli muuttaisi koko nykyisen sovittelujärjestelmän. Lakisääteinen malli toisi rauhattomuutta työmarkkinakenttään, eikä edesauttaisi osapuolia tasavertaisesti.

6. Tulisiko sovittelun tueksi ja työmarkkinajärjestöjen yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi edistää toimenpiteitä, joilla tuotetaan objektiivista tietoa työmarkkinoista, makrotaloudellisesta kehityksestä ja toimialakohtaisista olosuhteista? Jos kyllä, mitä nämä toimenpiteet voisivat olla?

Suomen Merimies-Unioni SMU ry katsoo, että malli on ollut aiemmin olemassa ja siitä on työnantajaosapuoli luopunut. Yhteisen mallin löytäminen olisi tärkeää olla olemassa, jotta yhteinen tilannekuvan muodostaminen olisi ylipäättään mahdollista.

7. Muut mahdolliset kommentit.

-

Alatalo Joachim
Suomen Merimies-Unioni SMU ry